

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

กรณีศึกษา: เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่- ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี

Guidelines For Promoting Ecotourism: A Case Study of Nomination of Thung Yai

– Huai Kha Khaeng Wildlife Sanctuary, Uthai Thani Province

บุญญ์นรินทร์ อังสุธีรกุล¹ สิริพร ดงสิงห์² พศวรรตร์ วรพันธ์³ และเสาวนีย์ สมันต์ตรีพร⁴

Poonnirun Aungsutheerakul¹ Siriporn Dongsing² Phasavat Wariphan³ and

Saowanee Samantreeporn⁴

^{1,2,3}คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

⁴ผู้อำนวยการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

^{1,2,3}Faculty of Liberal Arts Bangkokthonburi University

⁴Doctor of Philosophy Program in Business Administration Southeast Asia University

อีเมล: Poonnirun9999@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received)

24 พฤศจิกายน 2565

วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised)

18 มกราคม 2566

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

28 มีนาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่ - ห้วยขาแข้ง อุทัยธานี 2) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ และอุปสรรคต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เขต รักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็น นักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งชายและหญิงที่เดินทางไปเยี่ยมชมเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่ - ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี แต่ละกลุ่มมีจำนวน 200 คน . เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กลุ่ม เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ทางสถิติ เช่น ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทางสถิติที่จะพิจารณาในการแจกแจงแบบ T ค่าทางสถิติที่จะพิจารณาในการแจกแจงแบบ F นัยสำคัญทางสถิติ (sig) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งมีจำนวนเพศชายและเพศหญิงเท่ากัน มีอายุระหว่าง 36 – 45 ปี และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 15,000 - 25,000 บาท โดยรวม นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ ที่มาเที่ยวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่ - ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี มีความพอใจในความปลอดภัย รองลงมาคือ การเดินทาง อาหารและเครื่องดื่ม การบริการของพนักงาน ที่พัก ที่ทิ้งขยะ ห้องน้ำ

และของฝาก ตามลำดับ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีลักษณะประชากร เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่แตกต่างกัน ดังนั้นผลการสัมภาษณ์ในเรื่องของ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะสามารถสรุป เป็นแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่ - ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี ดังนี้ 1) เพิ่มทางเลือกในการสำรวจ ระบบ นิเวศภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 2) เพิ่มพื้นที่กางเต็นท์ พื้นที่ทิ้งขยะและห้องน้ำ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว แต่ต้องเน้นเรื่องการทำให้ ระบบนิเวศในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเสียหาย น้อยที่สุด 3) ปรับภูมิทัศน์ภายในพื้นที่ที่ขายสินค้าและบริการ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้มาเยี่ยมชมสถานที่ มากขึ้น 4) มีการรณรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยวในการดูแล เอาใจใส่สิ่งแวดล้อม ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีความสะอาด สวยงาม และยั่งยืน และ 5) พัฒนาการวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว การตลาดเชิงสื่อสารเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น ซึ่งจะสามารถสร้างงาน สร้าง อาชีพ ให้คนในชุมชนในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี

คำสำคัญ: แนวทางการส่งเสริม, การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์, เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

ABSTRACT

The purposes of the research were 1) to study the guidelines for promoting ecotourism, Thung Yai Wildlife Sanctuary-Huai Kha Khaeng, Uthai Thani Province, 2) to investigate the opinions of Thai tourists towards ecotourism, and 3) to study the recommendations and ecotourism obstacles, Thung Yai Wildlife Sanctuary - Huai Kha Khaeng, Uthai Thani Province as a way to effectively promote tourism. The sample were 200 Thai tourists who traveling to Thung Yai Wildlife Sanctuary Huay Kha Khaeng, Uthai Thani Province. The research instruments were the questionnaire and the group interview. The statistic used were mean, percentage and standard deviations, T-Score; f-distribution; statistical significance (sig); and one-way analysis of variance.

The results showed that the sample groups were 36-45 years old males and females which graduated in bachelor's degree level. Their monthly income was between 15,000 - 25,000 baht. Generally, most Thai tourists who visiting Thung Yai Wildlife Sanctuary- Huai Kha Khaeng, Uthai Thani Province were mostly satisfied with safety, travelling, food and beverage, staff services, accommodation, garbage disposal, toilets and souvenirs respectively. The Thai tourists with demographic characteristics such as gender, age, educational level and different monthly

incomes showed consumer behaviors and satisfaction towards ecotourism statistically significant at the 0.05 level which was not different from each other. Therefore, their interview results, problems, obstacles and recommendations could be summarized as guidelines for promoting ecotourism at Thung Yai-Wildlife Sanctuary- Huai Kha Khaeng, Uthai Thani Province as follows; 1) to increase the option of exploring the ecosystem within the wildlife sanctuary, 2) to increase the area for camping, the area for garbage disposal, and toilets for accommodating the tourists. However, there must be focusing on causing of the least damage to the ecosystem in the wildlife sanctuary, 3) to adjust the landscape within the area where goods and services are sold in order to attract more tourists to visit the place, 4) to have a campaign for raising tourists awareness on the environment, and maintain clean, beautiful and sustainable environment in ecotourism sites, and 5) to develop tourism strategic plan and market communications to attract more tourists which creating jobs and careers for people in the community of Thung Yai Wildlife Sanctuary Huai Kha Khaeng, Uthai Thani Province.

Keywords: Guidelines for Support, Ecotourism, Wildlife Sanctuary

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นแนวความคิดที่เพิ่งปรากฏขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ และยังมีการใช้คำภาษาอังกฤษอื่น ๆ ที่ให้ความหมายเช่นเดียวกัน ที่สำคัญได้แก่ Nature Tourism, Biotourism, Green Tourism เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวดังกล่าวล้วนแต่เป็นการบ่งบอกถึง การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) ซึ่งจากการประชุม Globe 1990 ณ ประเทศแคนาดาได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยว แบบยั่งยืนว่า "การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวน รักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลังด้วย การท่องเที่ยวนี้มีความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจสังคม และความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย" โดยมีลักษณะที่สำคัญคือ เป็นการท่องเที่ยว ที่ดำเนินการภายใต้ขีดจำกัดความสามารถของธรรมชาติ และต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี ที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว อีกทั้งต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียม กัน และต้องขึ้นนำภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม แห่งประเทศไทย, 2539)

จังหวัดอุทัยธานีได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายการพัฒนาภายใต้แนวคิด “อุทัยธานี ก้าวไปด้วยกัน Uthaitan i go together ” เพื่อร่วมกำหนดทิศทาง ภารกิจ และเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคีการพัฒนาทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ภายใต้เป้าหมายการพัฒนา “ เมืองท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกษตรปลอดภัย สังคมอุทัยผาสุก ” เป้าหมายการพัฒนารวม 1) การเติบโตทางเศรษฐกิจภาคเกษตรและการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และบริการด้านการท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาได้มาตรฐาน และมีความปลอดภัย 3) ผลผลิตการเกษตร เกษตรแปรรูปมีคุณภาพปลอดภัย มูลค่าผลผลิตเพิ่มขึ้น 4) ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงและปลอดภัยในการดำรงชีวิตและเข้าถึงสวัสดิการภาครัฐที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง และ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน มีความสมดุลรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (ณรงค์ รักร้อย, 2562)

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง คือแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติของประเทศไทย ประกอบด้วยเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสองเขต ได้แก่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง ตั้งอยู่ในจังหวัดอุทัยธานี ตาก และกาญจนบุรี ทางตะวันตกของประเทศไทยใกล้กับชายแดนประเทศพม่า ครอบคลุมพื้นที่ 622,200 เฮกตาร์ เป็นพื้นที่อนุรักษ์ที่ใหญ่ที่สุดในคาบสมุทรอินโดจีน เป็นพื้นที่ป่าที่สามารถเข้าถึงได้น้อยที่สุดและเป็นบริเวณที่รบกวนน้อยที่สุดของประเทศ โดยสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดใหญ่ร้อยละ 77 (โดยเฉพาะช้างและเสือ) นกขนาดใหญ่ร้อยละ 50 และสัตว์มีกระดูกสันหลังบกร้อยละ 33 ที่พบในภูมิภาคสามารถพบได้ในแหล่งมรดกโลกแห่งนี้ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้งได้ขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกเมื่อปี พ.ศ. 2534 ในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญครั้งที่ 15 ที่เมืองคาร์เทจ ประเทศตูนิเซีย โดยผ่านข้อกำหนดและหลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้เป็นแหล่งมรดกโลก ดังนี้ เป็นแหล่งที่เกิดจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์หายากหรือสวยงามเป็นพิเศษ เช่น แม่น้ำ น้ำตก ภูเขา เป็นตัวอย่างที่เด่นชัดในการเป็นตัวแทนของกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทางธรณีวิทยาหรือวิวัฒนาการทางชีววิทยา และปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่กำลังเกิดอยู่ เช่น ภูเขาไฟ เกษตรกรรมขั้นบันได เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของชนิดสัตว์และพันธุ์พืชที่หายากหรือที่ตกอยู่ในสภาวะอันตราย แต่ยังคงสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ซึ่งรวมถึงระบบนิเวศอันเป็นแหล่งรวมความหนาแน่นของพืชและสัตว์ที่ทั่วโลกให้ความสนใจด้วย โดยได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกพร้อมกันกับนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาและเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร และเป็นแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติแห่งแรกของประเทศไทย (UNESCO World Heritage Centre, 2560)

ทางกลุ่มผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพในการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางให้กับเจ้าหน้าที่อุทยาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน

พื้นที่ได้นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานีให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่อไป

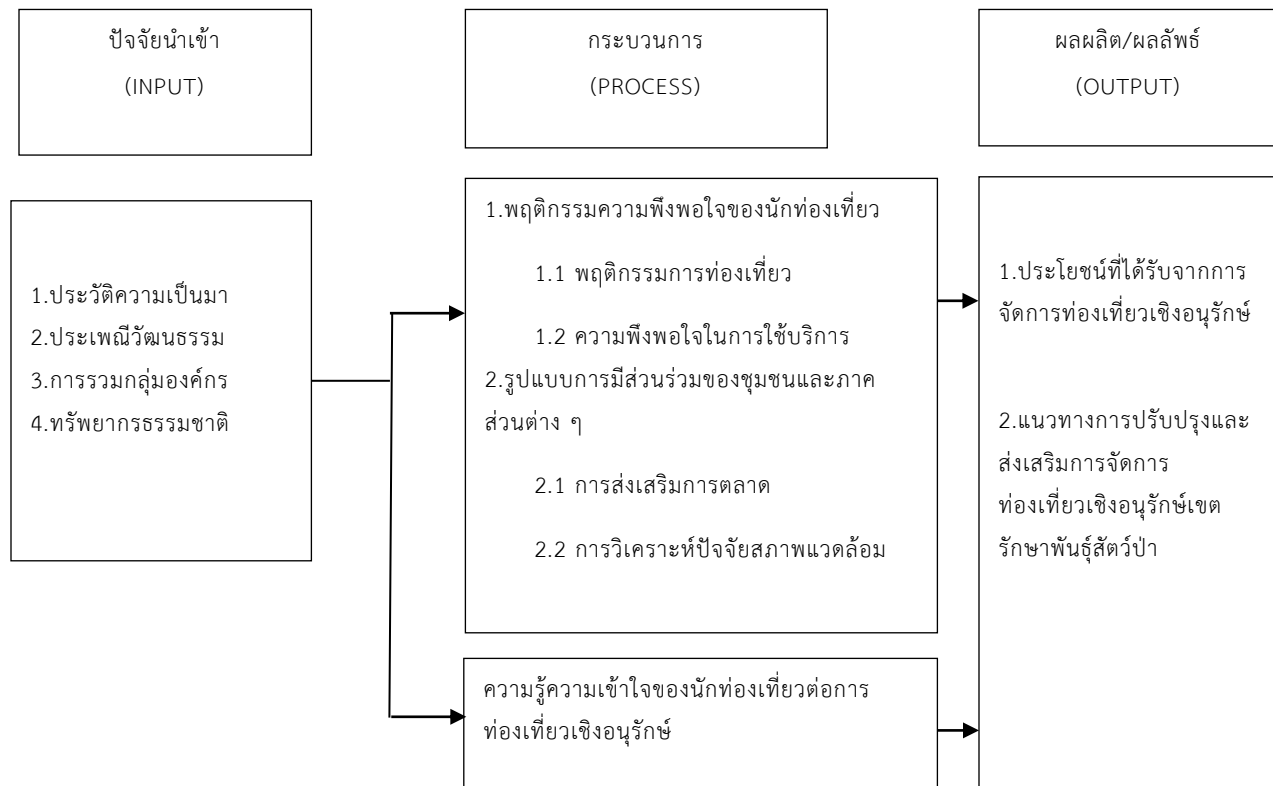
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ และปัญหา อุปสรรค ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์กับพฤติกรรมระดับความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่- ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี

สมมติฐานการวิจัย

นักท่องเที่ยวที่มีลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนที่มีความแตกต่างกัน มีพฤติกรรมความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานีที่มีความแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี โดยจากข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี ผู้วิจัยจึงใช้ประชากรกลุ่มนี้มาคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบจำนวนประชากรโดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ 95% ความคลาดเคลื่อนที่ $\pm 5\%$ ดังสูตรของ (Cochran, 1977) ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 400 คน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนระหว่างชายและหญิงจากจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งหมดจะได้เป็น 1 : 1 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยเก็บแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด แบ่งเป็นการเก็บแบบสอบถามจากผู้ชาย จำนวน 200 ชุด และผู้หญิงจำนวน 200 ชุด ในบริเวณพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี

2. กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัย คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) กับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานีซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key Informant) เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้งจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) เจ้าหน้าที่รัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี 2) ผู้ประกอบการในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี 3) ชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี กลุ่มละ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) มีดังต่อไปนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลจากสถิตินักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้งจังหวัดชัยภูมิ แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close-Ended Question) ชนิดตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านพฤติกรรมความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานีจำนวน 17 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close-Ended Question) ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามหลักของ Liker โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ ประเภทการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ในรูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้งโดยกำหนดประเด็นแนวคำถามในแบบสัมภาษณ์เป็น 4 ตอน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสัมภาษณ์
2. ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี
3. ข้อมูลด้านแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
4. ข้อมูลด้านปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี

โดยขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยในเรื่องหลักการสร้างแบบสอบถาม และการกำหนดกรอบแนวคิดในงานวิจัย
2. ศึกษาเอกสารข้อมูลจากหนังสือ บทความผลงานวิจัยทางการท่องเที่ยวเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถามงานวิจัย
3. กำหนดประเด็นและขอบเขตแบบสอบถาม ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ประโยชน์และกรอบแนวคิดของงานวิจัย
4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างขึ้นและทำการทดสอบความเที่ยงตรง ด้วยการนำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิและความเชี่ยวชาญพิจารณาจำนวน 5 ท่าน และได้ปรับปรุงก่อนนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ กับกลุ่มตัวอย่างโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC)
5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบให้ถูกต้องแล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่จริง 30 ชุด
6. นำแบบสอบถามที่ได้จากการทดลองใช้ มาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นเพื่อหาค่าของข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ได้และเป็นที่ยอมรับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ให้ได้ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป จากการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับอยู่ที่ 0.95 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้จึงได้นำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป
7. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ชุด โดยใช้ในเดือนพฤศจิกายน 2564 ในการเก็บข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้เดินทางมาท่องเที่ยวที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่งคือ ข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิโดยศึกษาและอ้างอิงจากแนวคิด ทฤษฎี บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามกรอบแนวคิดงานวิจัย

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นถึงแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากเจ้าหน้าที่ภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร หัวหน้าชุมชน และผู้ประกอบการรวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยเป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ระหว่างการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและร่วมกิจกรรมในพื้นที่ ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมด้วยตนเอง โดยพิจารณาตามความเหมาะสมและความพร้อมของผู้ให้ข้อมูลเป็นสำคัญ

2. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลจากเอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนแหล่งข้อมูลข่าวสารจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูลและเพื่อเป็นการเพิ่มองค์ความรู้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัยของผู้วิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวโดยผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากแบบสอบถามด้วยการหาค่าเฉลี่ยจำนวน และร้อยละ นำเสนอเป็นข้อมูลเชิงวิเคราะห์และข้อมูลเชิงพรรณนา สำหรับสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานในการวิเคราะห์ จะใช้ในการทดสอบค่าโดยใช้ Independent t-test และ ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance: One Way Anova) และทดสอบสมมติฐานใช้ระดับความเชื่อมั่น 95%

ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกโดยข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว ผู้นำชุมชน และผู้ประกอบการรวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เป็นข้อมูลเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 400 คนเป็นเพศชายและเพศหญิงจำนวน 200 คนเท่ากัน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 36 – 45 ปีคิดเป็นร้อยละ 39.5 รองลงมาคืออายุระหว่าง 26 – 35 ปีคิดเป็นร้อยละ 31.25 ระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 57.50 รองลงมาคือต่ำกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 44.75 รายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 15,001 – 25,000 คิดเป็นร้อยละ 47.50 รองลงมาคือรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.50

ตารางที่ 1 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่ – ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
1. ด้านที่พัก	3.24	0.81	ปานกลาง	5
2. ด้านห้องสุขา	3.12	0.91	ปานกลาง	7
3. ด้านอาหารและเครื่องดื่ม	4.20	0.76	มาก	3
4. ด้านของที่ระลึก	3.02	0.74	ปานกลาง	8
5. ด้านการบริการของเจ้าหน้าที่	3.74	0.81	มาก	4
6. ด้านการเดินทาง	4.46	0.75	มากที่สุด	2
7. ด้านความปลอดภัย	4.61	0.72	มากที่สุด	1
8.ด้านที่ทิ้งขยะ	3.20	0.76	ปานกลาง	6
ภาพรวม	3.69	0.78	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่ – ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี ในแต่ละด้านนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยจัดลำดับค่าเฉลี่ยไว้ดังนี้ นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจในด้านความปลอดภัยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการเดินทางและด้านที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือด้านของที่ระลึก

ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key Informant) เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่ – ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) เจ้าหน้าที่รัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี 2) ผู้ประกอบการในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี 3) ชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี กลุ่มละ 10 คนโดยทุกกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นแนวทางการมีส่วนร่วมเหมือนกันว่า ควรเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยวภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่ – ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี ยกตัวอย่างเช่น การให้นักท่องเที่ยวสามารถเพิ่มทางเลือกในการสำรวจ ศึกษาระบบนิเวศภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และ เพิ่มพื้นที่สำหรับกางเต็นท์ พื้นที่สำหรับทิ้งขยะ และห้องน้ำสุขาไว้เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวแต่ต้องทำเป็นแนวทางในการให้ความสำคัญในเรื่องของการสร้างความเสียหายกับระบบนิเวศภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าให้น้อยที่สุด

การมีส่วนร่วมในการจัดการข้อเสนอแนะในเรื่อง ปัญหา อุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่ – ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี เนื่องจากการป้องกันไม่ให้ระบบนิเวศเสียหายและคงรักษาสภาพความอุดมสมบูรณ์ในทรัพยากรธรรมชาติให้ได้มากที่สุด ในเรื่องของที่พัก ร้านอาหารและระบบ

สาธารณูปโภคต่าง ๆ จึงมีจำนวนจำกัดภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าจึงมีจำนวนจำกัด เพื่อไม่ให้ลูก้าพื้นที่ป่า และเป็นการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวไม่ให้มีจำนวนมากจนเกินไป และสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่ - ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี คือ กฎเกณฑ์และข้อปฏิบัติ เพื่อลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุและอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับตัวนักท่องเที่ยว ส่วนทางด้านของผู้ประกอบการไม่มีปัญหาหรืออุปสรรคใด ๆ

ในเรื่องข้อเสนอแนะการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่ - ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี ดังต่อไปนี้ 1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาทำการปรับปรุงทัศนียภาพในพื้นที่ที่มีการจำหน่ายสินค้าและบริการ เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้น 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีแคมเปญการสร้างจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยว และความร่วมมือของคนในชุมชนให้มีความห่วงใยและ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ช่วยกันดูแลสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ให้มีความสะอาด สวยงามและ ยั่งยืน 3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาการวางแผนยุทธศาสตร์ทางการท่องเที่ยว การสื่อสารการตลาด มีการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น 4) สร้างภาพลักษณ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับคนในชุมชนบริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่ - ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี ให้มีรายได้ที่ยั่งยืน

ผลสรุปการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยวที่มีลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ที่มีความแตกต่างกัน มีพฤติกรรมความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานีที่มีความแตกต่างกันโดยทดสอบความแตกต่างด้วย T-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-Way ANOVA or F-test โดยนักท่องเที่ยวที่ลักษณะด้านประชากรศาสตร์แตกต่างกัน มีพฤติกรรมความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว จังหวัดชัยภูมิที่ไม่แตกต่างกัน โดยแสดงความสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยวที่มีลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์และ พฤติกรรมความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี ดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยวที่มีลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ที่และ พฤติกรรมความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์			
	เพศ	อายุ	ระดับการศึกษา	รายได้
1. ด้านที่พัก	X			X
2. ด้านห้องสุขา	X	X	X	X
3. ด้านอาหารและเครื่องดื่ม	X	X	X	X
4. ด้านของที่ระลึก		X	X	
5. ด้านการบริการของเจ้าหน้าที่	X	X	X	
6. ด้านการเดินทาง				X
7. ด้านความปลอดภัย	X		X	X
8. ด้านที่ทิ้งขยะ		X		X
ภาพรวม	ไม่ ต่างกัน	ไม่ ต่างกัน	ไม่ ต่างกัน	ไม่ ต่างกัน

หมายเหตุ: กำหนดให้เครื่องหมาย แทนข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ เครื่องหมาย X แทนข้อที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา : เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่- ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว พบว่า ภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 3.69 โดยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเรียงลำดับจากพึงพอใจมากที่สุดไปน้อยที่สุดดังนี้ ด้านความปลอดภัยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการเดินทาง อาหารและเครื่องดื่ม การบริการของเจ้าหน้าที่ ที่พัก ที่ทิ้งขยะ ห้องสุขาและของที่ระลึก มีค่าเฉลี่ย 4.61 4.46 4.20 3.74 3.24 3.20 3.12 และ 3.02 ตามลำดับ โดยความสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยวที่มีลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ที่และ พฤติกรรมความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกด้านซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฏฐวัฒน์ แสงภูเขียว (2563) เรื่องการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอำเภอเขาแก้ว จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ว่าผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยใช้องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา

สถานภาพ อาชีพ รายได้ต่อเดือนพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีระดับความต้องการใช้องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกด้าน

2. ประเด็นความรู้เกี่ยวกับนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในภาพรวมพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ในระดับมาก การประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อยู่ในระดับมาก มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวัฒน์ แสงภูเขียว (2563) ในเรื่องระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยใช้องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านกิจกรรมและกระบวนการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) การประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 2) ควรมีการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธณัฐ วรวัฒน์, สัญญา เคนาภูมิ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร (2562) ที่พบว่าปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เป็นการส่งเสริมการตลาดอย่างหนึ่ง เพื่อสื่อสารให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและนำไปบอกต่อแก่บุคคลอื่น 3) การส่งเสริมความรู้ของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว โดยสาเหตุมาจากการได้รับข้อมูลข่าวสารและประชาสัมพันธ์ จากช่องทางต่าง ๆ โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ที่ถือว่าเป็นช่องทางที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้ในการรับสารมากที่สุด 4) สร้างภาพลักษณ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ ธีรเจริญรัตน์ และ ศิริเพ็ญ ดาบเพชร (2563) ที่กล่าวว่าพัฒนาการตลาดท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวควรพัฒนา 3 ด้าน ได้แก่ การสร้างภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

3. ข้อเสนอแนะและ ปัญหาอุปสรรคของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่ - ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี เนื่องจากการป้องกันไม่ให้ระบบนิเวศเสียหายและคงรักษาสภาพความอุดมสมบูรณ์ในทรัพยากรธรรมชาติให้ได้มากที่สุด ในเรื่องของที่พัก ร้านอาหารและ ระบบสาธารณูปโภคต่างๆ จึงมีจำนวนจำกัดภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าจึงมีจำนวนจำกัด เพื่อไม่ให้รุกร้าพื้นที่ป่า และเป็นการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวไม่ให้มีจำนวนมากจนเกินไป และสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่ - ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี คือ กฎเกณฑ์และข้อปฏิบัติ เพื่อลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุและอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับตัวนักท่องเที่ยว ปัญหาอุปสรรคสำหรับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หน่วยงานขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนบางส่วนยังไม่ตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม รวมถึงขาดงบประมาณสนับสนุนจากทางภาครัฐ ควรจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะเรื่องการจัดการเชิงอนุรักษ์ของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรม เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน ในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อลดปัญหาและอุปสรรค ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิพย์สุตา พุฒจรัส (2560) ระบุว่านักท่องเที่ยวโดยชุมชนที่คนในชุมชน

ซึ่งเป็นเจ้าของทรัพยากรเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวด้วยตนเอง ด้วยการนำเอาทรัพยากรที่อยู่ในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตและวิถีการผลิตของชุมชนมาใช้เป็นต้นทุนในการดำเนินการการท่องเที่ยวเพื่อเป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพชีวิตและศักยภาพของคนในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปประยุกต์ใช้

ข้อเสนอแนะในการนำไปประยุกต์ใช้โดยผลที่ได้จากงานวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร จังหวัดอุทัยธานีหรือ เขตอื่น ๆ ได้ โดยนำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ประเด็นความรู้เกี่ยวกับนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ข้อเสนอแนะและ ปัญหาอุปสรรคของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ประสบความสำเร็จและยั่งยืนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการทำวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาแบรนด์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ในจังหวัดอุทัยธานี

เอกสารอ้างอิง

ณรงค์ รักน้อย. (2562). นโยบาย และแนวทางการขับเคลื่อนภารกิจสำคัญ จังหวัดอุทัยธานี.

สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2564, จาก <http://www.uthaithani.go.th/>

ณัฐวัฒน์ แสงภูเขียว. (2563). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดเพชรบูรณ์.

วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 10(3), 265-278.

ทิพย์สุดา พุฒจรรย์. (2560). การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร:

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ธัญญ์ วรวัฒน์, สันญา เคนาภูมิ และ เสาวลักษณ์ โกศลกิตติธัมพร. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของ

ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในจังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 9(2), 71-80.

พรรษรัตน์ เจริญรัตน์ และ ศิริเพ็ญ ดาบเพชร. (2563). แนวทางการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ทหาร กรมศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก. เอกสารสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2563, วันที่ 1 พฤษภาคม 2563. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรังสิต

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม แห่งประเทศไทย. (2539). *นิยามและความหมายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์*. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2564, จาก <http://www.dnp.go.th/>

Cochran, W.G.. (1977). *Sampling Techniques* (3rd Edition). New York: John Wiley & Sons.

UNESCO World Heritage Centre (2560). *Nomination of The Thung Yai – Huai Kha Khaeng Wildlife Sanctuary*. Retrieved 15 January 2021 from <https://whc.unesco.org/>